

LIETUVOS VYRIAUSIAJAM ADMINISTRACINIAM TEISMUI
Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius

Pareiškėjai:

Piliečių referendumo iniciatyvinė grupės koordinatoriai
Nendrė Černiauskiėnė, Tauras Jakelaitis ir Zigmąs Vaišvila, el.p. ...

Atsakovas:

LR Vyriausioji rinkimų komisija,
k. 188607150, Gynėjų g. 8, 01109 Vilnius, rinkim@vrk.lt

S K U N D A S

**dėl 2021-06-29 LR Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo Nr.Sp-171 dėl atsisakymo
įregistruoti iniciatyvinę grupę privalomam referendumui paskelbti**

2021 m. liepos 5 d.
Vilnius

Pareiškėjai - Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės (toliau – Grupė) koordinatoriai - teikia skundą dėl atsakovo LR Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2021-06-29 sprendimo Nr.Sp-171 (*priedas 1*), kuriuo atsisakyta įregistruoti iniciatyvinę grupę privalomam referendumui paskelbti pagal Grupės 2021-06-15 prašymą (*priedas 2*). Toliau ši iniciatyva tekste vadinama Inicijatyva Nr.2. Su sprendimu nesutinkame, jį skundžiame teismui. Skundas teikiamas per nustatytas 5 dienas pagal sprendimo priėmimo metu galiojusios redakcijos Referendūmo įstatymo 30 str. 2 d. ir 4 d., ABTĮ 21 str. 1 d. 3 p., 23-25 str., pagrindais. Terminas skundui teikti baigiasi ne darbo diena, todėl terminas yra kita darbo diena. Jei teismas vertintų, kad terminas praleistas, ABTĮ 30 str. pagrindu prašome jį atnaujinti, nes sprendimą gavome 2021-06-30 d. (*priedas 3 – 2021-06-30 VRK el. laiškas*). ABTĮ 36 str. 1 d. 3 p. pagrindu šis skundas žyminiu mokesčiu neapmokestinamas.

Kadangi po 1992-10-25 d. Tautos referendumu priimtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos vykę Seimo rinkimai dėl mišrios rinkimų sistemos taikymo (rinkimų vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose) pažeisdavo Konstitucijos 55 str. 1 d. reikalavimą dėl lygios rinkimų teisės, siekiant pašalinti šį Konstitucijos pažeidimą, Pareiškėja Atsakovo prašė, kad VRK, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 9 str. ir 69 str. pagrindu įregistruotų Piliečių referendumo iniciatyvinę grupę dėl Inicijatyvos Nr.2 - privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo. Siūlomas įstatymo tekstas – galutinis, nes dėl LR Seimo neveikimo, t.y. konstitucinio LR Referendūmo įstatymo nepriėmimo iki 2021-07-01 d., nebeliko laiko sprendimo teksto derinimui su VRK.

Sprendimas grindžiamas šiais argumentais. Atsakovo nuomone, teikiamas Įstatymo projektas:

a) Neatitinka Konstitucijos 58 str. reikalavimų, kurie numato atvejus, kada rengiami pirmalaikiai Seimo rinkimai – Seimo ir Respublikos Prezidento sprendimais. Atsakovas mano, kad Konstitucijoje nėra numatyta, kad pirmalaikiai Seimo rinkimai gali būti skelbiami Tautos referendumo sprendimu, todėl Įstatymo projektas neatitinka Konstitucijos reikalavimų.

b) Projekto 37 ir 38 straipsniai neatitinka Konstitucijos reikalavimų, kadangi juose yra reglamentuojama Konstitucijoje nenumatytos institucijos – Tautos susirinkimo – rinkimų ir darbo tvarka.

c) Numatytas reguliavimas prieštarauja kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams, teisės aktams, yra logiškai klaidingos nuostatos.

d) Siekiama reglamentuoti tokius teisinius santykius, kurie jau yra sureguliuoti kitais teisės aktais, o būtent Seimo nario apkaltą, nurodoma, kad pagal Konstitucijos 74 straipsnį Seimo nario apkaltos procedūras reguliuoja Konstitucija ir Seimo statutas, o ne Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas. Įstatymo projektu siekiama iš esmės pakeisti Konstitucijoje, kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatytą imperatyvų reguliavimą, teigiama, kad nėra teisės rinkėjams inicijuoti Seimo nario apkaltą.

e) Neatitinka Konstitucijos ir Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytų reikalavimų, teisėkūros principų, todėl neatitinka Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 7 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

SKUNDO ARGUMENTAI:

1. Sprendimas naikintinas dėl jo priėmimo metu galiojusios redakcijos Referendumo įstatymo 11 str. 2 d. pažeidimo. Ši teisės norma nustato, kad prašymą pasirašę grupės nariai ir atvykę į Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį, kuriame sprendžiamas grupės įregistravimo klausimas, patvirtina reiškiamą iniciatyvą paskelbti referendumą. Po šios procedūros ir diskusijų Atsakovas balsuoja dėl priimamo sprendimo. Kol kas negavome 2021-06-29 VRK posėdžio protokolo, kuris išreikalautinas iš Atsakovo. Tačiau posėdžio vaizdo įrašas <https://www.youtube.com/watch?v=aQi9EBPODSM> patvirtina, kad svarstant pirmąją piliečių iniciatyvą dėl LR Konstitucijos 9 str. ir 147 str. keitimo (toliau tekste – Inicatyva Nr.1) į posėdį atvykę Iniciatyvos Nr.1 Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės nariai patvirtino šią jų iniciatyvą, po ko Referendumo įstatymo 11 str. 2 d. nustatyta tvarka VRK balsavo ir priėmė sprendimą dėl Iniciatyvos Nr.2. Tačiau dėl Iniciatyvos Nr.2, kurią registruoti atsisakyta šiuo skundu skundžiamu sprendimu, Referendumo įstatymo 11 str. 2 d. nustatyto patvirtinimo Atsakovas nevykdė, nors atvykusius Iniciatyvos Nr.2 Grupės narius registravo. Jų registravimo duomenys išreikalautini iš Atsakovo.

Tokiu būdu Atsakovas pažeidė nurodytos teisės normos imperatyvų reikalavimą VRK posėdyje, kuriame balsuojama dėl VRK pateiktos piliečių Iniciatyvos Nr.2, ją patvirtinti. Be šio patvirtinimo balsavimas dėl Sprendimo priėmimo negalėjo vykti. Posėdžio videoįrašas patvirtina, kad Grupės koordinatoriai atkreipė į tai VRK narių dėmesį, jie dėl to tarėsi, bet apsisprendė pažeisti šią teisės normą.

2. 2021-06-29 VRK posėdžio vaizdo įrašas <https://www.youtube.com/watch?v=aQi9EBPODSM> patvirtina, kad diskutuojant dėl Grupės prašymo Referendumo įstatymo 11 str. 2 d. reikalavimo į šį posėdį atvykusiems Grupės nariams patvirtinti jų Iniciatyvą Nr.2, VRK narė Olga Kilkinova, rodydama į ekrane paskelbtą Sprendimo projektą, argumentavo, kad tai yra sprendimas atsisakyti registruoti šią Grupės iniciatyvą, dėl ko nereikia į VRK posėdį atvykusių Grupės narių patvirtinimo, nes sprendimas yra neigiamas. Grupės koordinatoriams atkreipus VRK dėmesį, kad tuo O.Kilkinova pasakė savo nuomonę apie būsimą Atsakovo sprendimą, t.y. koks jis bus, Grupės atstovai pasiūlė O.Kilkinovai nusišalinti nuo balsavimo. Šiai VRK narei atsisakius tai padaryti, VRK balsavo ir vieningai priėmė Sprendimą, atitinkantį paruoštą jo projektą.

Tokiu būdu Atsakovas patvirtino, kad buvo šališkas, priimdamas Sprendimą, turėjo išankstinę nuomonę. Atsakovas neatsižvelgė ir nevertino Pareiškėjos posėdžio metu Atsakovei raštu pateiktą Grupės Nuomonę (*priedas 4*) dėl Sprendimo projekto nepagrįstumo. Atsakovas Grupės Nuomonės vertinimui padarė 5-7 min. pertrauką, tačiau priimtame Sprendime nevertintas joks Grupės Nuomonės argumentas, argumentai dėl šios Nuomonės Sprendime Atsakovo nepateikti. Pagrįstai manome, kad ir ši aplinkybė patvirtina Atsakovo šališkumą ir išankstinės nuomonės turėjimą dėl būsimos Sprendimo.

Tai, kad Atsakovas neleido į posėdį atvykusiems Grupės nariams Referendumo įstatymo 11 str. 2 d. nustatyta tvarka patvirtinti Grupės Iniciatyvą Nr.2, posėdyje VRK nariams dar prieš balsavimą motyvuojant tuo, kad Sprendimo projektas yra neigiamas Grupei, pagrįstai manome, vienareikšmiškai patvirtina, jog Atsakovo balsavimas dėl Sprendimo buvo šališkas, o Atsakovas

posėdyje dėl būsimo Sprendimo atvirai pademonstravo savo išankstinę nuomonę, kurios posėdžio metu nepaaiškino. Todėl Sprendimas naikintinas vadovaujantis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, nes Atsakovas jį priėmė, prieš tai paskelbęs ir/ar patvirtinęs savo išankstinę nuomonę dėl būsimo sprendimo.

Vadovaujantis įstatymo analogija su teismo nušalinimo pagrindais dėl išankstinės nuomonės dėl būsimo teismo sprendimo paskelbimo, Sprendimas naikintinas dėl Atsakovo akivaizdaus šališkumo.

3. Atsakovas nepaneigė Pareiškėjos argumentų, pateiktų jos rašytinėje Nuomonėje (*priedas 4*), Sprendimu neįvertinti Grupės siūlomo priimti LR konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų projekto (toliau – Konstitucinio įstatymo projekto) esminės nuostatos ir net turinys. Šio Konstitucinio įstatymo projektas atitinka Referendumo įstatymo 7 str. reikalavimus Įstatymo projektui, iš Konstitucijos kylantiems reikalavimams, dera su Konstitucijos nuostatomis, yra aiškus, neklaidinantis, neapima kelių tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį nesusijusių klausimų, kelių tarpusavyje nesusijusių Konstitucijos pataisų ar įstatymų nuostatų, atitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus. Todėl teikiame šias pastabas dėl VRK sprendimo:

3.1 Atsakovo nuomonė dėl teikiamo Konstitucinio Įstatymo projekto neatitikimo Konstitucijos 58 str. reikalavimams (pirmalaikių Seimo rinkimų rengimo Seimo nutarimu ar Respublikos Prezidento sprendimu Konstitucijos 58 str. numatytais atvejais) yra nepagrįsta. Pareiškėjos pateiktas Konstitucinio įstatymo projektas neprieštarauja šiems Konstitucijos reikalavimams, nes reglamentuoja ne Konstitucijos 58 str. numatytus atvejus.

Konstitucijos 9 str. suteikia teisę Tautai referendumu spręsti svarbiausius Valstybės bei Tautos gyvenimo klausimus. Jei Konstitucija suteikia Tautai teisę priiminėti ir Konstitucijos pakeitimus bei pačią Konstituciją, tai nesuteikia Atsakovui teisės administracine tvarka riboti Tautos teisės spręsti ir mažiau svarbius Tautai klausimus, jų tarpe ir pirmalaikių Seimo ar Respublikos Prezidento rinkimų klausimus. Tokia Atsakovo nuomonė prieštarauja Konstitucijos 9 straipsniui, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams, nes, jei tokią teisę turi Tautos atstovai (Seimas), tai jos negali neturėti pati Tauta.

Teisės dėl pirmalaikių Seimo ir/ar Respublikos Prezidento rinkimų atėmimas iš Tautos pažeistų Konstitucijos 2-4 straipsniuose numatytą Tautos suvereniteto principą.

3.2 Konstitucinio Teismo 2020-07-30 nutarime išaiškinta ir tai, *koks subjektas gali priimti ir keisti konstitucinius įstatymus*. Ankstesniuose Konstitucinio Teismo nutarimuose (1994-12-01 nutarimas Nr. 94-1852; 2014-07-11 nutarimas Nr. 10117) buvo konstatuota, kad pagal Konstituciją tik Seimas turi įgaliojimus nustatyti konstitucinių įstatymų sąrašą, to negalima padaryti referendumu. Nebuvo aišku, ar tokia doktrininė nuostata reiškia, kad tik Seimas gali priimti į konstitucinių įstatymų sąrašą įrašytus konstitucinius įstatymus, kad tokių įstatymų negalima priimti referendumu. Konstitucinis Teismas pabrėžė, jog tai, kad pagal Konstituciją konstitucinių įstatymų sąrašą nustato tik Seimas ir kad konstitucinių įstatymų sąrašas negali būti priimamas referendumu, „*neriškia*, kad pagal Konstituciją į konstitucinių įstatymų sąrašą įrašyti konstituciniai įstatymai, taip pat Konstitucijoje tiesiogiai nurodyti konstituciniai įstatymai negali būti priimami ar keičiami referendumu“. Konstitucinis Teismas konstatavo, kad „pagal Konstitucijos 69 straipsnio 4 dalį referendumu gali būti priimama ne tik paprastieji įstatymai ar jų nuostatos, bet ir į konstitucinių įstatymų sąrašą įrašyti ar Konstitucijoje tiesiogiai nurodyti konstituciniai įstatymai, taip pat keičiamos jų nuostatos“. Kitoks Konstitucijos aiškinimas, esą visų konstitucinių įstatymų priėmimas ir keitimas yra išimtinė Seimo kompetencija, būtų nesuderinamas *inter alia* su Konstitucijos 9 str. 1 dalimi, pagal kurią svarbiausi Valstybės bei Tautos gyvenimo klausimai sprendžiami referendumu.

3.3 Abstraktus Atsakovo aiškinimas, kad siūlomas Konstitucinio įstatymo projektas Grupės atstovų prašymu nederintas su Vyriausybės kanceliarija ir VRK, yra nepagrįstas, nes Sprendimo priėmimo metu galiojanti Referendumo įstatymo 11 str. 1 d. suteikė Grupei teisę pasirinkti - Grupės prašyme nurodyti, ar referendumui siūlomas projektas yra preliminarus ar galutinis referendumui siūlomo sprendimo tekstas.

Ta aplinkybė, kad Grupė nederino siūlomo Konstitucinio įstatymo projekto su Vyriausybės kanceliarija ir VRK, savaime nesudaro pagrindo teigti, kad pateiktas įstatymo projektas nederu su Konstitucija. Vadovaujantis Pareiškėjai Referendumo įstatymo suteikta teise, ji šį projektą suderino su Konstitucija. Todėl Atsakovo abstraktus, t.y. be argumentų, teiginys, kad įstatymo projektas nederintas ir nederu su Konstitucija, yra nepagrįstas, konkretūs nesuderinamumo faktai nenurodyti, tokių Pareiškėjos pateiktame Konstitucinio įstatymo projekte nėra, VRK tokių nenurodė.

Be to, Grupė nurodė išskirtinės svarbos aplinkybę, kad dėl LR Konstitucinio Teismo 2020-07-30 nutarimo Seimas neįvykdė prievolės iki 2021-07-01 priimti LR konstitucinį referendumo įstatymą. Nurodytas Konstitucinio Teismo nutarimas skelbia, kad nurodytu atveju nuo 2021-07-01 d. Lietuvos Respublikoje nebegalios 2018-12-20 d. redakcijos Referendumo įstatymas, tačiau nenurodyta, kurios redakcijos Referendumo įstatymas galios.

Tačiau, iš kitos pusės, be Konstitucijos 9 str. pakeitimo niekas neturi teisės iš Tautos atimti referendumo teisės. Grupės kartu su Inicijatyva Nr.2 pateiktas Konstitucinio įstatymo projektas yra ir siūlymas spręsti Seimo neveikimą, nevykdant nurodytą Konstitucinio Teismo nutarimą. Grupės siūlomo Konstitucinio įstatymo projekte nurodyta, kad dėl Konstitucijos 55 str. nustatytos lygios Seimo rinkimų teisės pažeidimo, vykdomo ir tęsiamu po Konstitucijos priėmimo 1992-10-25 referendume, Seimų rinkimai vyko pažeidžiant šį Konstitucijos reikalavimą, dėl ko ir numatomi pirmalaikiai Seimo rinkimai po šio Konstitucinio įstatymo priėmimo.

3.4 VRK nuomonė Sprendime, kad Konstitucinio įstatymo projekto 37 ir 38 straipsniai (dėl Tautos susirinkimo rinkimo) neatitinka Konstitucijos reikalavimų, kadangi juose yra reglamentuojama Konstitucijoje nenumatytos institucijos – Tautos susirinkimo – rinkimų tvarka, taip pat yra nepagrįsta, nes:

3.4.1 Konstitucijos 4 str. nustato, kad aukščiausią suverenią galią Tauta vykdo tiesiogiai ar per demokratiškai išrinktus savo atstovus. Konstitucijoje nėra pateiktas baigtinis Tautos atstovų sąrašas.

3.4.2 Tautos susirinkimo narių (Tautos atstovų) rinkimas pagal mūsų pateiktą Konstitucinį įstatymą numatomas tik išskirtinėmis aplinkybėmis. Šių aplinkybių išskirtinumą suponuoja tai, kad:

3.4.2.1 Tautos susirinkimas renkamas tik tuo atveju, jei Seimas ir Respublikos Prezidentas, pažeisdami Konstitucijos reikalavimus, atsisako vykdyti Tautos referendume priimtą Tautos sprendimą – pasirašyti šį Konstitucinį įstatymą.

3.4.2.2 Tautos susirinkimas veikia tik iki Seimo išrinkimo pagal Tautos referendume priimto šio Konstitucinio įstatymo nuostatas ir reikalavimus.

3.4.2.3 Šiuo metu veikiantis Seimas yra išrinktas, pažeidžiant Konstitucijos 55 straipsnyje nustatytas lygias Seimo rinkimų teises.

3.5 Konstitucijos 3 str. nustato, kad niekas negali varžyti ar riboti Tautos suvereniteto, savintis visai Tautai priklausančių suverenių galių, taip pat tai, kad Tauta ir kiekvienas pilietis turi teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką. Siūlomas Konstitucinio įstatymo projektas ir reglamentuoja tokią išskirtinę situaciją, kada Respublikos Prezidentas ir Seimas atsisako vykdyti Tautos sprendimą.

Tad Tautos susirinkimas būtų Konstitucijos 4 straipsniu Tautai suteiktos teisės įgyvendinimas tuo atveju, kai Tautos – valstybės suvereno – referendume priimtą sprendimą be teisinio pagrindo nevykdytų Seimas ir/ar Respublikos Prezidentas. Valstybėje negali susidaryti

padėtis, kad nevykdoma aukščiausia Tautos valia, pareikšta referendume, t.y. nevykdomi Konstitucijos reikalavimai.

3.6 VRK nuomonė dėl šio Konstitucinio įstatymo projekto neatitikimo kitiems šiuo metu galiojantiems įstatymams (LR politinių partijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymui, Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymui, prokuratūros įstatymui, Seimo statutui, teismų įstatymui, Seimo rinkimų įstatymui, kt. teisės aktams) taip pat yra nepagrįsta, nes neatkreiptas dėmesys į tai, kad referendume priimti siūlomas įstatymas yra konstitucinis, kuriuo nustatoma, kad po jo priėmimo kiti įstatymai ir teisės aktai galioja tiek, kiek neprieštarauja šiam Konstituciniam įstatymui.

Siūlomas priimti įstatymas yra konstitucinis, t.y. turintis viršenybę prieš paprastus įstatymus.

3.7 VRK nuomonė dėl Konstitucinio įstatymo projekte logiškai klaidingos nuostatos dėl 15 str. 2 d. nuostatų dėl teisėjų veiklos taip pat yra nepagrįsta, nes Tautai priėmus šį Konstitucinį įstatymą, visos LR teismų įstatymo ir Seimo rinkimų įstatymo nuostatos galios tiek, kiek neprieštarauja šio konstitucinio įstatymo reikalavimams.

3.8 Atsakovas neatidžiai nagrinėjo ir vertino Grupės pateiktą Konstitucinio įstatymo dėl Seimo rinkimų projektą, dalyje Sprendimo jį pavadindamas LR Seimo rinkimų įstatymu ir juos abu lygindamas tarpusavyje. Tačiau siūlomas konstitucinis įstatymas dėl Seimo rinkimų nėra Seimo rinkimų įstatymas – šis siūlomas priimti referendume konstitucinis įstatymas nustatytų reikalavimus ne tik šiuo metu galiojančiam LR Seimo rinkimų įstatymui, bet ir kitiems šiuo metu galiojantiems paprastiesiems įstatymams.

3.9 Konstitucinio Teismo 2020-07-30 nutarime išaiškinta (žr. šio skundo dalį Nr.3.2), kad Tauta referendume gali priiminėti konstitucinius įstatymus, kas patvirtina ir Tautos teisę keisti konstitucinius įstatymus bei jų sąrašą.

3.10 Nepagrįsta Atsakovo nuomonė ir dėl apkaltos Seimo nariui rinkėjų iniciatyva. Siūlomas įstatymo projektas neprieštarauja Konstitucijos 74 str. nuostatomis, nes Grupės siūlomame Konstitucinio įstatymo projekte nustatyta, kad Seimo narys apkaltos būdu gali būti pašalinamas, jei šiurkščiai pažeidžia Konstituciją arba sulaužo priesaiką. Siūlomu priimti Konstituciniu įstatymu būtų nustatoma, kad priesaikos sulaužymu laikomas ir rinkimų programos nevykdymas Seimo narį išrinkusiems rinkėjams, dėl ko atitinkamai siūloma papildyti ir Seimo nario priesaikos tekstą.

Tad šiuo Konstitucinio įstatymo projektu nekeičiamas Konstitucijoje nustatytas imperatyvus reguliavimas dėl Seimo nario apkaltos, jam sulaužius priesaiką, nesukuriama jokia įstatymų kolizija ar tų pačių teisinių santykių reguliavimo dviprasmybė.

3.11 Atsižvelgiant į išdėstytą, Pareiškėjai pagrįstai mano, kad nėra pagrindo Atsakovui teigti, jog pateiktas Konstitucinio įstatymo projektas nesuderintas su Konstitucija, kad neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Grupės Nuomonė (*priedas 4*) pagrįstai patvirtina Konstitucinio įstatymo projekto atitikimą nustatytiems formos, struktūros, turinio ir kalbos reikalavimams, sistemiškumo principui, neprieštarauja aukštesnės teisinės galios teisės aktams. Atsakovas Nuomonėje išdėstytos Grupės nuomonės nepaneigė.

Todėl konstatuotina, kad pateiktas Konstitucinio įstatymo projektas yra aiškus ir darnus, teisės normos jame suformuluotos tiksliai, jose nėra dviprasmybių, užtikrintas nuoseklumas ir vidinė darna, jame nėra nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius (Konstitucinio Teismo 2004-12-13, 2005-09-29 nutarimai).

4. Kadangi Atsakovas 2021-06-29 d. posėdyje ir skundžiamu sprendimu niekaip nepagrindė, kodėl nesutinka su Grupės raštu pateiktos Nuomonės dėl Sprendimo nepagrįstumo, atvirai

pademonstravo savo šališkumą ir vadovavimąsi tik išankstine savo nuomone, todėl toks Atsakovo elgesys pažeidžia esminius konstitucinius teisinės valstybės principus - teisėtų lūkesčių apsaugą, teisinį tikrumą ir teisinį saugumą (Konstitucinio Teismo 2013-10-10 nutarimas). Konstitucinio Teismo aktuose ne kartą konstatuota, kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Šie konstituciniai principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius, vykdyti prisiimtus įsipareigojimus asmeniui. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2003-03-04, 2013-02-15 nutarimai).

5. Pagal LR Konstitucijos 5 str. 2 ir 3 d. valdžios galias riboja Konstitucija, ir Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, o pagal LR Konstitucijos 29 str. 1 d. - Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. LVAT ne kartą yra pažymėjęs, jog „<...> *viešojo administravimo subjektas yra saistomas inter alia gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų*“¹. Atsakovas be teisinio pagrindo neteisėtai pažeidžia ir nepagrįstai apriboja Pareiškėjų konstitucinę teisę į referendumo iniciatyvą.

Skundą prašome nagrinėti žodinio proceso tvarka, nes byloje nustatinėtinos aplinkybės, kurių nenustatinėjo šališkai veikusi VRK, priimdama skundžiamą Sprendimą. Todėl remiantis išdėstytais argumentais ir vadovaujantis nurodytais pagrindais, Pareiškėjai prašo Teismo:

1. Panaikinti LR Vyriausiosios rinkimų komisijos 2021-06-29 sprendimą Nr.Sp-171 ir priimti sprendimą iš esmės, t.y. įpareigoti LR Vyriausiąją rinkimų komisiją įregistruoti Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę, iniciatyvinę grupę privalomajam referendumui paskelbti ir patvirtinti šios iniciatyvinės grupės įregistravimo aktą, nustatyti, kad iniciatyvinės grupės teikimu iniciatyvinės grupės koordinatoriškai skiriami Nendrė Černiauskiene, Tauras Jakelaitis ir Zigmas Vaišvila.

2. Atnaujinti terminą šiam skundai pateikti, jei teismas manytų, kad terminas praleistas.

3. Išreikalauti iš LR Vyriausiosios rinkimų komisijos:

3.1 2021-06-29 LR VRK teismo posėdžio protokolą.

3.2 Duomenis apie į LR VRK 2021-06-29 posėdį atvykusius Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės dėl privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo narius registravimo.

PRIEDAI:

1. 2021-06-29 LR Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas Nr.Sp-171;
2. 2021-06-15 Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės prašymas;
3. 2021-06-30 VRK el. laiškas;
4. 2021-06-29 Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės nuomonė;
5. Skundo su priedais egz. atsakovui.

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015-09-30 nutartis administracinėje byloje Nr. A-1383-525/2015, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-03-26 nutartis administracinėje byloje Nr. A756-708/2013, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-10-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-134/2012 ir kt.

Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės dėl privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo koordinatoriai:

dr. Nendrė Černiauskienė

Tauras Jakelaitis

dr. Zigmas Vaišvila